PREDICATIVE SUBORDINATE CLAUSE IN OLD ROMANIAN

Mihaela GĂITĂNARU
University of Piteşti

Abstract: *By a wide range of examples, the present paper focuses on the complex configuration of predicative subordinate clause, researching how it has been formed diachronically and its structural algorithm.*

Key words: *predicative clause, copula verb, Old Romanian.*

1. Copula verbs in Old Romanian have a less extended occurrence in sentences. As their number is also less, it can be inferred that "predicative subordinates occurrence is much more reduced in all the texts, disregarding the region they represent, because the relation between copula verb and predicative is manifest more often at sentence level than at complex sentence level" (FRÂNCU, 2009: 208).

The present research challenge consists in identifying the three types of predicative clause: a. the normal context, without exceptions, restrictions, conditioning (*Maria a devenit ce şi-a propus*); b. the abstract context, where the copula verb relates to a subject expressed by an abstract noun (*Problema este că /dacă, unde, când, cum, care, cine…/ pleacă*); c. the context with a minimal main clause (*Ce mă miră e că a plecat; Dacă vine înseamnă că are un interes*).

The diachronic studies of syntax, including nowadays studies, operate with the general distinction between relative predicative and conjunctional ones, without trying to notice the evolution stage of predicative structural complex.

2. We must point out that the representative studies in diachronic syntax do not take into account that many of the connective expressions (*cel care, cel ce, aşa cum, aşa precum…*) are dissociable according to present standards, as they have been before. So, many examples indicate other types of subordinate clauses (attributive, manner): *Sânt ceia ce nu strâng avuţie…; Iar cei ce aduc roduri de treizeci sunt cei ce dau den avuţia lor o a treia parte săracilor…; Om bun vei fi din ceia ce vând lucrure* (*apud* AVRAM, 2007: 228)*; călugăr este cela ce-şi noiaşte totdeauna firea şi are pururi socotinţă neadormită tuturor simţurilor* (*apud* FRÂNCU, 2009: 207)*; Glasnicile sunt cele ce prin sine dau glas* (*Idem*, p. 379).

Relating to the adverbial clause of manner, it is specified: "compare to the expression *aşa precum* whose unity is disputable: *Domnul dară îngrozindu-se de cuvinte ca acestea a unui arhiereu, ce l-au crezut că vor fi aşa precum zice, au mers"* (AVRAM, 2007: 229). That unity is not disputable because it does not exist and that sample of text does not range in the predicative class.

3. The three structural types of predicative clause do not occur with equal frequency in contemporary Romanian: the first context is very frequent; the abstract context, more modern, though with a reduced frequency, has been taken over by functional styles; the context with a minimal main clause consists of two syntactical patterns which imply a more complex semantic structure (an equivalence and a logical

BDD-A5798 © 2010 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:51 UTC)

deduction). The old texts, even the original ones, show the influence of syntax in the support-texts, so the patterns formed later.

Like in contemporary Romanian, "the most frequently used copula verb is *to be*; it occurs in every mood and tense" (AVRAM, 2007: 46).

It presents both the predicative value (*Semnu dară iaste, după zisa aceluia… ITR*: 180) and the very frequent impersonal value which renders it the position of head of subject subordinate clause that is sometimes taken for a predicative clause:… *necunoscând mărirea ce era să vie dintru ocara patimilor…;…bunătatea să aseamănă focului şi iaste să meargă sus; … era să cază* (*ID*: 9, 49, 74).

The value of copula verb is the most frequent as well as the variety of the connectors. The simple unspecific conjunction *să* holds the first position. *Că* is usually used in the abstract context: *Şi ceale ce socotiia a fi că sunt de stricăciune ţării nu lăsa nici într-un chip să se facă* (*apud* AVRAM, 2007: 228); *Şi acea frumoseţe luminată ca a soarelui iaste să-ş piarză lumina şi podoaba şi să se facă scaun sau să zic mai chiar cuib întunecaţilor draci; Căci puterea împăraţilor şi a domnilor iaste să prefacă şi să întoarcă voinţa poporului (ID*: 51, 88); *Numai că aşa a fost rânduiala lui Dumnezeu să fie* (*ITR*: 196).

The conjunction *de* is quite frequent: *Că numai singură dreptatea iaste de-i face cinstiţ la norod (ID*: 86)*; Mearse cu ei şi şi vineră în Nazaret şi era de se cuceriia lor; A mea mâncare iaste de să fac voia celuia ce m-au tremes şi să sfârşesc lucrul lui (apud* AVRAM, 2007: 228).

In the abstract context the connectors *că, căci, căci că…*occur frequently: *Şi pricina iaste că, cine are ascultare acela are împreună şi toate dările şi n toate bunătăţile; Şi pricina iaste pentru căci puteria a lega şi a dezlega nu o au fericiţii în ceriu, ci o au preoţii, oamenii pre pământ; A patra pricină pentru care a luat Dumnezeu spre sine firea omenească, iar nu cea îngerească iastre căci că îngerul era mai de cinste decât omul* (*ID*: 151, 168, 124).

The specific of the abstract context consists in the fact that it allows all the connector types (leaving apart the specialized ones), so the relative pronouns and adverbs, too (even the adverbs *where* and *when* which, in other contexts, cancel the copula verb value). These exceptions do not occur in the texts which have been studied so far.

The copula verb to be also selects relative connectors *(cum, precum, după cum…): Ci poate fi cum zice şi Carion în cronica lui; Au măcară altă pricină fie cum le-au zis, iar ei tot aşa sânt (ITR: . 162, 175); Nu-i cum au scris; Tâlcul nu iaste după cum iaste fieştecine (VR: 133); E sveatul voiniciloru fi cum se ucigă fuglii (CV: 164).*

The adverb *how* occurs with an archaic variant even related to the texts themselves: *Să fie ca e prahul; fi-va ca e arburele (PH*, I: 56).

The other copula verbs occur especially at the sentence level, in the group which forms the complex predicate with a copula verbal operator: *Hainele lui să făcură albe ca lumina (ID*: 74)*; s-au făcut şi eale puternice; să numesc numai cu numele creştini (ITR*: 166)*; iar cei ce către miazăzi şi către Transelvania (care Ardealul se chiamă), Valahia să numeiaşte; …au rămas lucrurile aşa lăsate (ITR*: *162); pătopul acela însemna sfântul botez; iar noi ne ţinem mai mari şi mai vrednici (ID*: 91).

Many of these are also to be found in complex sentences structures, selecting conjunctional or relative connectors.

The verb *to seem*, when it is not impersonal (as head of a subject clause) groups many times with the conjunction *că*: *Şi ca acestea multe povestesc… măcară că-mi par că multe nu-s adevărate (ITR*: 181*); dară aceasta ce iaste, de care ne-am râs şi*

BDD-A5798 © 2010 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:51 UTC)

ne-am bătut gioc şi ne-au părut că sâmt fără de mente şi nebunii şi viiaţa lor fără înţelepciune şi svârşitul lor fără de cinste (apud VC: 285*); Elu lă părea că în besearecă l-au dusu Pavelu* (*CV*: 285*).*

The same behavior as heads can be noticed with verbs such as ca *a ajunge* (*Nu ajunge cunoştinţa omenească să le priceapă, nici mintea îngerească să le cuprinză; Ajungă să ştie cum că păcatul iaste moartea sufletului- ID*: 150; 141)*, a face pe (Fățarnici îi numeşte căci să arată cu înşălăciuni şi să fac pre sine cum că sunt sfinți şi drepți- ID*: 175), *a se arăta (Într-o clipă de ceas s-au arătat precum era ID*: 175, 150).

4. These examples that have been excerpted may prove that the predicative clause had a complex structure in Old Romanian and many elements which belonged to the dominant standard are quite often present there.

BIBLIOGRAPHY

Avram, 2007 – M. Avram (coordonator), *Sintaxa limbii române în secolele al XVI-lea - al XVIII-lea,* Bucureşti, Editura Academiei
Frâncu, 2009 – C. Frâncu, *Gramatica limbii române vechi*, Iaşi, Editura Demiurg;
Gheție, 1997 – I. Gheție (coordonator) *Istoria limbii române literare. Epoca veche*, Bucureşti, Editura Academiei

CV – *Codicele voroneţean* (Ediție M. Costinescu) Bucureşti, Editura Minerva, 1981;
ID – Antim Ivireanu, *Opere (Didahii*), Ediția G. Ştrempel, Bucureşti, Editura Minerva, 1972;
VR – Varlaam, *Opere, Răspunsul împotriva Catihismului calvinesc* (Ediție M. Teodorescu), Bucureşti, Editura Minerva, 1984;
ITR – *Istoria Țărâi Româneşti* (Ediție O.Dragomir) Bucureşti, Editura Academiei, 2006;
PH – *Psaltirea Hurmuzachi*, I, (Ediție I. Gheție şi M. Teodorescu), Bucureşti, Editura Academiei, 2005;
VC – Varlaam, *Opere, Cazania* (Ediție Manole Neagu), Chişinău, Editura Hyperion, 1991.

BDD-A5798 © 2010 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:51 UTC)